

УДК 004.81:316.4

*Погоріла Ю. В., здобувач вищої освіти;
Лукаш Г. П., д-р філол. наук, професор,
професор кафедри інформаційних систем управління
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

ВИКОРИСТАННЯ АСОЦІАТИВНОГО МЕТОДУ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Ключові слова: асоціативний метод, соціальна сфера, асоціації, управління.

Вступ. Соціальна сфера діяльності людини охоплює галузі, пов'язані із прямою та активною взаємодією груп людей: соціальний захист населення, освіта, управління та адміністрування, культура та мистецтво, галузі, пов'язані із наданням різних видів послуг, торгівля, екологічний захист населення, маркетинг тощо. Особливої уваги потребує сфера управління, адже вона слугує основою для більшості галузей. Варто розкрити питання особливостей використання асоціативних методів в управлінській сфері, які використовують менеджери для досягнення цілей підприємств та управління персоналом.

Актуальність. Асоціативний метод – це найбільш використовуваний метод, який допомагає менеджерам шляхом виведення образів передавати інформацію, створювати нові продукти та послуги і просувати їх. Найчастіше його використовують у соціальних мережах, які спеціалізуються на візуальному контенті – Facebook, Instagram, Tik-Tok, актуальних серед молодих людей. Проте слабкою стороною цього методу може стати надмірне зловживання нав'язливих асоціацій і таких, які мають двозначний підтекст, необхідно навести приклади таких асоціацій та провести їх аналіз.

Асоціативний метод передбачає використання зіставлення двох або більше процесів, об'єктів або одиниць, підкріпленого абстрактним мисленням людини. Менеджер використовує «асоціацію», тобто проводить паралель між кількома обраними об'єктами, задля досягнення кінцевих цілей підприємства, продажу товарів та створення рекламних блоків, навчання персоналу тощо. Фахівець у сфері управління через символи та створені образи намагається викликати емоційну реакцію, вплинути на підсвідомість людини. Далі людина, стикаючись повторно з певними образами, зможе їх легко відтворити, зрозуміти суть завдання. Якщо йдеться, наприклад, про налагодження партнерських відносин, менеджер може використати «контрастну асоціацію», втіливши в життя два кардинально різні образи: негативна та позитивна поведінка, які повинні змінюватися по чергово. Менеджер повинен наголосити, чому в цьому випадку використано негативну реакцію, а в цьому – позитивну. Для посилення ефекту варто використовувати відповідні жести, наприклад, круговий рух кистю руки – це негативна реакція, а клацання пальцями – позитивна.

Використання асоціативних методів може бути ускладнено через: зловживання асоціаціями, неправильну форму подання та двозначність. Розглянемо приклади невдало підібраних методів асоціацій у соціальній сфері – управлінні. Прикладом зловживання асоціативних методів виступає повтор слів,

символів або жестів, наприклад, коли менеджер намагається візуалізувати власні судження під час показу презентаційних матеріалів, викликати потрібні асоціації. Достатньо двох-трьох асоціацій, тоді асоціативний метод у цьому випадку буде краще працювати.

Прикладом неправильної форми подання може стати недоречно підібраний образ менеджера для зустрічі із партнерами або колегами. Наприклад, сережки у формі кілочок, яскравий макіяж та одяг одразу викликають асоціацію із дискотекою, танцями, що ніяк не пов'язано із тематикою ділової зустрічі. Найоптимальніший варіант використання асоціації у цьому випадку – діловий зовнішній вигляд із додаванням аксесуарів, які стосуються теми зустрічі, тоді у працівників та партнерів не виникне зайвих запитань, а асоціативний метод спрацює на «відмінно».

Прикладом двозначності можуть слугувати невдалі жарти, наприклад, про незбалансованість робочого часу менеджера: «Для того, аби дізнатися, чи ефективно менеджер використовує робочий час, потрібно подивитися, скільки разів на день він змінює чаювання на робоче листування». Жарти варто добирати так, аби не образити людину та не зіпсувати власну репутацію, викликавши асоціацію «людини без почуття гумору». У цьому випадку краще використовувати нейтральні жарти, які не стосуються особи, загалом сфери діяльності, це може бути якась спільна проблема або подія, що об'єднала багатьох людей.

Способи запобігання помилок. Для того, аби використання асоціативного методу у соціальній сфері, як-от сфера управління, приносило результати, менеджеру потрібно: розуміти аудиторію, враховувати особливості кожного співробітника, бути впевненим у тому, що інформацію розкодовано правильно, досліджувати тему асоціативного мислення та тренувати його.

Менеджеру корисно тренувати асоціації, оскільки це покращить його творчі та аналітичні здібності. Можна використовувати ігри, працювати із зображеннями, тренувати смакові та нюхові рецептори, грати у «ланцюгові ігри» або займатися творчістю загалом, наприклад, малюванням [1].

Висновки

Отже, було розкрито питання використання асоціативних методів в управлінській сфері. Визначено, що найбільш поширеними перешкодами у їх використанні є надмірне зловживання нав'язливих асоціацій і таких, які мають двозначний підтекст. Проте асоціативний метод допомагає розвивати креативне мислення менеджера, а також посилити його вплив на працівників, знизити стрес у працівників, посилити довіру працівників до менеджера або керівника.

Список використаних джерел

1. Гаврилів Т. Розвиток асоціативного мислення як один із засобів формування творчої мовної особистості. *Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті*: матеріали III-ї Міжнародної науково-практичної конференції м. Ченстохова–Ужгород–Дрогобич, 29–30 березня 2018 року. Ченстохова–Ужгород–Дрогобич, 2018. С. 195–196.